

september 2025, jaargang 66 nummer 7

We zijn er klaar voor!

De bloemenborders staan nog uitbundig te bloeien, het graan staat goudgeel op de velden en de temperaturen zijn nog zeer aangenaam.

Kortom, het is nog augustus en volop zomer.

Maar toch; de vakantie zit er weer op voor de meeste werkenden, de scholen zijn al weer begonnen en in Zundert wordt koortsachtig gewerkt aan de bouw van de corsowagens.

Op zondag 7 september wordt hier "het afscheid van de zomer" gevierd.

Afscheid nemen valt soms zwaar en zeker van zo'n mooi seizoen als de zomer maar er is 1 troost: Groei & Bloei Breda e.o. gaat in september weer volop van start met haar activiteiten!

We hebben de afgelopen maanden niet stil gezeten en hebben weer een afwisselend en interessant programma voor u gemaakt.

Binnenkort verschijnt onze flyer met daarin het volledige jaarprogramma. (zie voor meer informatie programma 2025-2026 verderop in deze nieuwsbrief)

Drie activiteiten wil ik alvast onder uw aandacht brengen.

Op zaterdag 27 september is er weer de groenmarkt.

Voor de meeste Groei & Bloeiërs een bekend halfjaarlijks gebeuren.

Het is een ideaal moment om mooie planten of tuingerelateerde artikelen te kopen voor een leuk prijsje. Daarnaast ontmoet je er andere tuinliefhebbers, wat niet zelden leidt tot interessante en leuke gesprekken.

Woensdag 8 oktober is er geen algemene lezing, maar willen we een avond met een feestelijk tintje organiseren voor al onze leden ivm het 65-jarig bestaan van Groei & Bloei Breda e.o.

Zondag 2 november zal in Breda het Zuid Nederlands Kampioenschap

Bloemschikken (ZNKB) plaatsvinden. De voorbereidingen hiervoor zijn al in volle gang. Naast het bloemschikken is er een markt waar allerlei artikelen te koop zullen zijn.

We hopen in het nieuwe seizoen 2025 -2026 weer heel veel leden te kunnen verwelkomen bij onze lezingen, workshops, excursies of reizen.

Wij zijn er klaar voor en hebben er zin in ! U ook?

Namens het bestuur,

Sjak Dielemans

Algemene lezing: het kweken van oude fruitrassen

Woensdag 10 september 19.30 uur Curio Frankenthalerstraat 15

Monique Wescher, verbonden aan kwekerij "Op goede grond" in Rijsbergen, vertelt u deze avond met welke ideeën de kwekerij in 2004 startte en hoe deze zich in de loop der jaren ontwikkeld heeft.

Zo is bijvoorbeeld een deel van het terrein teruggegeven aan de natuur en werd dit samen met Brabants Landschap ingevuld.

De basis is echter de kwekerij van oude fruitrassen, zowel hoogstam als laagstam.

Je vindt er honderden rassen appels, peren, kersen, pruimen en alle rassen bessen die je maar kunt bedenken.

"Op goede grond" is echter meer dan een kwekerij.

Het is een stuk grond waar veel leuke dingen gebeuren, zoals het bouwen van een vleermuiskelder, de aanleg van een heuvellabyrint en het verbouwen van groenten en klein fruit via de principes van permacultuur.

Er wordt niet gespoten en niet bemest.

Op zaterdag 4 oktober brengen we met Groei & Bloei een bezoek aan de kwekerij en bestaat ook de mogelijkheid om bomen of diverse soorten eetbare planten te kopen. (bomen worden pas geleverd na half oktober)

In de volgende nieuwsbrief ontvangt u meer informatie over deze excursie.

RABO CLUBACTIE VAN 1 T/M 23 SEPTEMBER

Beste leden van Groei & Bloei en donateurs, van 1 t/m 23 september gaat de Rabo clubactie weer van start! Voorgaande jaren mochten we ons verblijden met een flink aantal stemmen. Nogmaals dank daarvoor! Dit leverde de clubkas toch weer een leuk bedrag op. Dit jaar was het alleen mogelijk om Groei en Bloei aan te melden en niet Groen en Bloem. Maar als alle donateurs nu ook op Groei en Bloei stemmen maakt dat uiteindelijk per saldo weinig uit.

Wij rekenen op uw steun!

Met vriendelijke groet,

namens het Bestuur van Groei & Bloei Breda e.o.

Marianne Zuidgeest

Penningmeester Breda e.o.

Excursie Tuin "De Verwondering" in Den Hout, Achterstraat 7

Zaterdag 13 september om 14.00 uur (verzamelen bij ingang)

Waar ooit weilanden lagen, ligt nu een bijzondere tuin waar flora, fauna, water en kunst moeiteloos met elkaar verbonden zijn geraakt.

De tuin is 2 hectare groot en wordt omgeven door weilanden en akkers.

Vanuit het huis zijn er twee zichtassen: een verticale smalle vijver met aan weerszijden gemengde bloemenborders.

De Vlaamse schuur en de stallen geven de tweede zichtlijn aan.

De zogenoemde "Verzonken Tuin" is recent gemaakt op de plek van de voormalige schapenweide.

Je vindt hier veel bloeiende vaste en eenjarige planten en veel grassen.

Het berkenbos bevat meer dan 100 hoog opgesnoeide berken met daaronder een zee van hortensia's en een beeldengroep.

Neem de tijd om in alle rust door de tuinen te wandelen en zo de sfeer en de stilte te voelen en je zult begrijpen waarom deze tuin "De Verwondering" heet.

Kosten: 7,50 euro voor leden en 10 euro voor niet-leden (inclusief koffie/thee)

Aanmelden kan tot en met 3 september via aanmelden-activiteit@breda.groei.nl (denk aan je lidmaatschapsnummer).

Na 3 september hoor je of de excursie doorgaat en ontvang je een verzoek om te betalen.

Workshop De Eetbare Siertuin

Datum 20 september

Kosten €25 voor leden en €30 voor niet-leden.

Aanmelden via aanmelden-activiteit@breda.groei.nl

Rondleiding door de eetbare voor- en achtertuin van Lianne. Duur: 2,5 uur van 10.30 tot 13.00.

Geniet van de combinatie eetbare sierplanten, groentes en kruiden.

Ervaar hoe eetbare planten en bloemen gecombineerd kunnen worden met niet-eetbare planten.

Ook kan je zien hoe moestuinplanten prima in een siertuin passen, zodat je vrijwel het hele jaar uit je eigen tuin kunt oogsten.

In de tuin van 'eten uit je tuin' wordt op natuurlijke wijze getuinierd.

Onderwerpen als mulchen, grondbewerken en bemesten komen aan bod.

Tijdens de rondleiding wordt getoond hoe duurzaam geoogst wordt en van deze oogst wordt een kleine salade gemaakt.

Inbegrepen: koffie/verse thee, iets lekkers en een kleine salade.

Adres: Blauwoogvlinder 32, 4814 ST Breda

06-30569101

www.etenuitjetuin.nl

facebook: etenuitjetuin

Groenmarkt

Op zaterdag 27 september 2025 organiseren wij weer onze gezellige najaarsgroenmarkt.

Ben je toe aan nieuwe leuke planten, kom dan naar onze najaarsgroenmarkt.

Er zijn weer verschillende kramen met leuke planten/struiken en aanverwante artikelen zoals plantensteunen, keramiek en zelfgemaakte jam.

Een leuke en gezellige gelegenheid om te zoeken naar dat ene plantje wat al een tijdje op je verlanglijstje staat of zomaar gezellig kletsen met andere plant- en tuinliefhebbers.
Dit alles tegen alleraardigste prijsjes.
Voor de kinderen is er speelgelegenheid en ze kunnen genieten van de dieren op de boerderij.
Neem dan ook je kinderen of kleinkinderen, vrienden en bekenden mee.

Bij het Tuinhuis van Charlotte kun je terecht voor een lekkere kop koffie/thee of lunch.
Iedereen is welkom op 27 september van 10.00 – 14.00 uur, natuurlijk gratis toegang!

Boerderij Wolfslaar
Wolfslaardreef 95 in Breda.

Hartelijke groet van de Groenmarktcommissie.
Willian, Coby en Lida

Workshop Korenschoofboeketten – Bind je eigen plukgeluk!

Zaterdag 18 oktober, Boerderij Wolfslaar, Breda

Beste bloemliefhebber,

Heb je altijd al willen leren hoe je zo'n prachtig, speels boeket maakt waarbij de bloemen als vanzelf in een mooie ronde vorm staan? Dan is dit je kans! Op zaterdag 18 oktober geef ik, Marc Hellemons – bloemschikcoördinator bij Groei & Bloei Breda – een gezellige workshop korenschoofboeketten binden.

De korenschooftechniek is voor velen een uitdaging, maar we gaan het stap voor stap duidelijk uitleggen. De workshop duurt zo'n 2 à 3 uurtjes en draait vooral om lekker doen, plezier maken en natuurlijk het genieten van bloemen – bij voorkeur uit je eigen (pluk)tuin! Neem zelf bloemen mee! Dat mogen bloemen uit de winkel zijn, maar nog leuker is het als je komt met een eigen geplukte selectie. Denk aan een mix van vormen – ronde en aarvormige bloemen samen zorgen voor een speels en natuurlijk boeket. Qua kleur mag het bont, want dat is helemaal in. Maar ton sur ton kan natuurlijk ook: jij bepaalt de stijl!

Waar?

Boerderij Wolfslaar, Wolfslaardreef 95 in Breda

Tijd: 9.30 tot 12.00 uur

Prijs: leden € 15,00, niet-leden € 17,50

Aanmelden-activiteit@breda.groei.nl

En aan het eind?

Dan neem jij een zelf gebonden, uniek boeket mee naar huis!

Laat je creativiteit bloeien en meld je snel aan – want vol = vol!

Groene groet,
Marc Hellemons
Bloemschikcoördinator Groei & Bloei Breda

Bloemschikken

Een nieuw bloemschikseizoen met nieuwe leidsters erbij, met nieuwe ideeën maar wel weer dezelfde gezelligheid.

Na vele jaren van toewijding, creativiteit en gezelligheid, heeft Ineke Lodders haar schaar en mesje opgeborgen. Veel bloemschikkers zijn haar dankbaar voor alles wat ze hun geleerd heeft en gunnen haar nu van harte een welverdiende rust. Maar misschien wordt het haar af en toe toch te rustig...?

Onze nieuwe leidsters, Jacqueline, Petra, Ria en Angela samen met Trees, Natasja, Marc en Diana zijn er klaar voor om voor de acht groepen weer mooie opdrachten te verzinnen en ze prachtige bloemstukken te laten maken.

En of we nu beginner of gevorderde zijn, of we nu van modern of klassiek of juist speels houden, we hebben er allemaal weer zin in. Er zijn nog plekken vrij bij zowel de beginners als de gevorderden, dus kom ook bloemschikken.

Verdere informatie of al direct aanmelden via bloemschikken@breda.groei.nl

Dit jaar hebben we een extra uitdaging: we gaan ons voorbereiden op het ZNKB op 2 november in Breda!

Elkaar inspireren en wie weet misschien wel samen winnen!!

Tuinclub

Een korte terugblik op ons zomerprogramma:

Op zaterdag 7 juni (onze jaarlijkse dagexcursie) zijn we met een grote bus naar België gereden om drie tuinen en een kwekerij te bezoeken. Het was een zeer geslaagde dag. Dinsdagavond 8 juli hebben wij met de hele tuinclub het mini-arboretum van Ad van der Made bezocht in Dongen. Een mooie tuin vol bijzondere bomen en struiken.

In de zomermaanden bezochten de tuinclubleden, die zich daarvoor hadden aangemeld, in kleinere groepjes onderling elkaars tuinen. Deze avonden zijn altijd erg gezellig, je leert elkaar op deze manier beter kennen en steekt ook altijd weer wat van elkaar op. Vaak wisselen de nodige planten, zaden en stekjes van eigenaar, dat is altijd leuk.

Het nieuwe tuinclubseizoen begint op **dinsdagavond 30 september** met de eerste lezing door Gijsbert van Veldhuizen, werkzaam bij Kwekerij de Hessenhof in Ede. Zijn lezing, aan de hand van mooie foto's, gaat over zijn favoriete planten, waaronder Salvia's. Het belooft een zeer interessante avond te worden.

Aanvang lezing 19.15 uur – inloop vanaf 19.00 uur.

In de aula van Curio, Frankenthalerstraat 15 in Breda.

Er is gratis koffie/thee met iets lekkers in de pauze – breng wel je eigen mok mee!

Anders dan voorgaande jaren kunnen vanaf september dit jaar

introducés eenmalig GRATIS een lezing van onze tuinclub bijwonen.

Wel ontvangen wij graag uiterlijk 2 dagen van tevoren een bericht dat je de lezing wilt bijwonen op ons e-mailadres: tuinclub@breda.groei.nl

Ons programma voor seizoen 2025-2026:

30 september 2025: Gijsbert van Veldhuizen van de Hessenhof in Ede over zijn favoriete planten waaronder Salvia's.

28 oktober 2025: Arianne Verhoeven (tuinontwerpster uit Tilburg) over het ontwerpen van kleine tuinen.

25 november 2025: David Alkemade over voorjaarsbollen en -knollen

27 januari 2026: Pascal Jongen van Kwekerij Marni's over schaduwplanten.

24 februari 2026: Cor van Gelder van Kwekerij Esveld over de voorjaarsbloei in Engelse tuinen

31 maart 2026: Hans van Wieren over balkons en terrassen

14 april 2026: Ons eigen lid Cheryl Franken over Dahlia's

Wij hopen elkaar weer allemaal bij de eerste lezing van het nieuwe seizoen te zien.

Fotoclub

Deze maand was er een fotobespreking in onze fotoclub door een externe fotograaf, die ook de fototocht in Wolfslaar met als onderwerp "macrofotografie" begeleid had. Daan de Vos noemde geen 1ste, 2de of 3de plaats, maar vertelde over wat hij zag in onze foto's. Hier tonen we drie foto's met zijn reacties hierop.

Foto gemaakt door Jan met de titel: Onderonsje.

De kadering van de foto is prima, een mooi verloop van de kleuren. Je ziet de herhaling in de foto; de foto vertelt ook een mooi verhaal.

Foto gemaakt door Peter.

De beweging van de achtergrond maakt de foto dynamisch. Ook het spinnenweb voegt wat toe aan de foto. Deze foto is van boven genomen, wat een interessant standpunt is.

Foto gemaakt door Pily

De libel is een smaragdlibell.

Het is niet erg dat de vleugels niet scherp zijn, het lichaam en de pootjes zijn wel scherp. Door de kleur van de libel tegen de groene achtergrond komt hij hier los van, dit geeft diepte aan de foto. Ook de zaagtand van de blaadjes onderaan de foto zorgt voor extra diepte.

Deelnemers/standhouders gezocht voor de Groei en Bloei Groenmarkt in september.

Op zaterdag 27 september 2025 van 10.00-14.00 uur zijn wij weer te gast bij boerderij Wolfslaar.

We zoeken leden die groen- en tuingerelateerde artikelen willen aanbieden tegen hobbyprijsjes. Leuk om mee te doen, je ontmoet aardige mensen en gezelligheid is troef.

Te denken valt aan:

opgepotte [tuin]planten voorzien van naam, oogst uit eigen tuin of daarvan gemaakte jam/chutneys/taart, creatieve groenartikelen zoals bijv. tuindecoraties van keramiek, mozaïek, nog in goede staat zijnde tuinboeken en tuingereedschap, potterie, brocante en andere spullen die in de tuin gebruikt kunnen worden.

Adres: natuur en milieu educatieve boerderij Wolfslaar, Wolfslaardreef 95 te Breda.

Op deze mooie locatie kunnen we veel deelnemers maar ook veel bezoekers ontvangen.

Deelname is gratis, voorwaarde is dat je lid bent van Groei en Bloei. Wel zelf een tafel meenemen of je artikelen op de grond zetten.

Dus doe gezellig mee en meld je aan bij Coby Posthumus, cobydewit@planet.nl of tel. 0168-404274 [na 18.00 uur].

Vrijwilligers en standhouders gezocht voor het Zuid-Nederlands Kampioenschap Bloemschikken!

Zondag 2 november 2025 Curio, Frankenthalerstraat 15, Breda

Beste leden van Groei & Bloei Breda,

Op zondag 2 november 2025 staat er iets prachtigs te gebeuren: het Zuid-Nederlands Kampioenschap Bloemschikken komt naar onze afdeling! Een kleurrijk en creatief spektakel dat we samen tot een groot succes willen maken. En daarvoor hebben we jullie hulp hard nodig!

We zoeken vrijwilligers voor allerlei taken, zoals:

- Surveillanten (een oogje in het zeil houden)
- Parkeerbegeleiders
- Medewerkers voor de catering
- BHV'ers of EHBO'ers
- Opbouwers en opruimers
- Helpers bij de loterij en markt

Lijkt het je leuk om mee te doen maar heb je niet de hele dag tijd? Geen probleem! Met een ruime poule zorgen we ervoor dat iedereen maar een dagdeel hoeft te helpen. Samen maken we licht werk!

Ook zoeken we standhouders voor onze markt!

Ben jij creatief of werk je met ambachtelijke of groene producten? Dan kun je op deze dag gratis een kraam reserveren en tussen 11:00 en 16:00 uur je artikelen verkopen. Denk aan:

- Siervruchten, plantjes, thee, honing, jam
- Bloemisterijartikelen, keramiek, sieraden

- Andere mooie natuur- of bloemgerelateerde producten

Dit is een unieke kans om je passie te delen met een breed publiek in een inspirerende groene omgeving.

Aanmelden of vragen?

Stuur een mailtje naar: Info@Breda.Groei.nl en geef aan of je vrijwilliger wilt zijn, standhouder, of allebei!

Samen zorgen we voor een bloeiende dag vol inspiratie en gezelligheid!

Namens het hele bestuur van Groei & Bloei Breda

Jaarprogramma 2025 -2026:

Van programmaboekje naar flyer

Het programma voor het komend seizoen ziet er weer veelbelovend uit: interessante lezingen, leerzame workshops en mooie excursies en reizen.

Binnenkort kunt u, op een andere wijze dan u gewend was, kennismaken met het programmaoverzicht voor komend seizoen.

Eind augustus verschijnt de flyer waar in het kort alle algemene lezingen, workshops, excursies en reizen voor het komende seizoen in worden vermeld.

U kunt dan alvast in uw agenda noteren welke activiteit u graag wilt bezoeken.

Via nieuwsbrief en nieuwsflits wordt u elke maand volledig op de hoogte gebracht van de verschillende activiteiten, zodat u zich (ruim op tijd) aan kunt melden voor een workshop of excursie.

De flyer zal niet meer thuis bezorgd worden, maar worden verspreid via de verschillende clubs en bij activiteiten zoals lezingen en workshops.

Daarnaast zal het programma ook op de website te vinden zijn.

PR-campagne

Onze nieuwe flyer zal ook op grote schaal verspreid worden om geïnteresseerden kennis te laten maken met onze vereniging.

[We denken hierbij aan bibliotheken, buurthuizen en natuurlijk tuincentra.

Kent u in uw omgeving een geschikte plek hiervoor? Laat het ons weten via

info@breda.groei.nl

De beste PR wordt gemaakt door onze eigen enthousiaste leden.

Informeer burens, vrienden en familie over de activiteiten van onze vereniging en laat ze kennismaken met ons programma. (vraag gerust om een extra flyer)

Bij algemene lezingen zijn geïnteresseerde groenliefhebbers van harte welkom.

Hoe moet ik me aanmelden voor een activiteit?

Alle aanmeldingen gaan via het mailadres: aanmelden-activiteit@breda.groei.nl

Belangrijk om te weten:

- Bij ieder activiteit staat aangegeven wat de prijs is voor leden en niet-leden. Het is daarom belangrijk dat u bij aanmelding uw lidmaatschapsnummer vermeldt.
- Als geen lidmaatschapsnummer vermeld wordt, wordt de niet-leden prijs berekend.

- Een activiteit gaat alleen door als er voldoende deelnemers zijn.
 - Na het verstrijken van de inschrijfdatum krijgt u bericht of de activiteit doorgaat en het verzoek deze te betalen.
 - Verzoek binnen 5 dagen te betalen via rekeningnummer **NL60RAB00104630353 t.n.v. KMTP afd Breda e.o.**
 - Zodra de betaling ontvangen is, is de aanmelding definitief en is restitutie niet meer mogelijk.
 - Als u ook voor andere personen betaalt, dan graag de namen vermelden.
 - Mocht u nadere informatie wensen, dan kunt u contact opnemen met Meggie Laming 0161-431353 (let op; tot 1 januari 2026) of met Marc Hellemons van het secretariaat via info@breda.groei.n
-

Ontwikkelingen Groei & Bloei landelijk

Landelijk neemt het ledenbestand nog steeds af en de financiële basis om de organisatie te dragen is kritiek.

Er moeten keuzes worden gemaakt en een visie op de toekomst van de vereniging.

De ledenraad en het bestuur van Groei & Bloei hebben daarom 3 werkgroepen ingesteld om de discussie hierover te stimuleren.

Deze werkgroepen zijn:

- werkgroep Kennisverspreiding en verbinding (o.a. tijdschrift)
- werkgroep Organisatiestructuur
- werkgroep Innovatie

De werkgroepen hebben hun rapporten inmiddels afgerond en aangeboden aan bestuur en ledenraad.

De bevindingen van de werkgroepen en de reacties hierop van bestuur en ledenraad werden op een extra rayonvergadering op 12 augustus voorgelegd aan de afdelingen van rayon Oost en Midden-Brabant, waartoe ook onze afdeling behoort.

De twee ledenraadsleden van ons rayon hebben een toelichting gegeven op de diverse voorstellen.

Die waren zeer uiteenlopend en soms ook erg vergaand, bijvoorbeeld of het maandblad in de huidige vorm blijft bestaan, in een andere frequentie gaat verschijnen of dat het puur een verenigingsblad moet worden en niet meer in de vrije verkoop verschijnt.

Ook de huidige bestuursvorm kwam ter sprake: moeten alle 118 afdelingen nog wel een eigen bestuur hebben of moeten we meer de kant op van een soort rayonbestuur en gaan werken met zogenaamde activiteitencommissies.

Er is deze avond niet gestreefd naar een gezamenlijk standpunt: alle opmerkingen en ideeën die geopperd zijn, zijn door de ledenraadsleden verzameld en zullen worden meegenomen.

Op 8 september zal er een overleg plaatsvinden tussen bestuur en ledenraad en zullen mogelijk de eerste stappen naar vernieuwing gezet gaan worden.

We houden u op de hoogte!

Wat te doen in september?

Inrichting en aanleg:

- Houd de uitverkoop van tuinmeubels in het lokale tuincentrum in de gaten.
- Zet steeketiketten bij vaste planten voordat ze afsterven.
- Maak een beplantingsplan en bestel voorjaarsbollen of verwilderingsbollen.

Zaaien en planten:

- Week bolletjes van winterakoniet en bosanemoon een nacht in water voordat je ze plant
- Plant herfst- en winterbloeiende cyclamen in bakken en onder bomen en struiken; ze kunnen goed tegen droogte.
- Zaai goudsbloem, korenbloem (*Centaurea*) en klaproos voor bloei volgend jaar.
- Plant en verplant nu groenblijvers.
- Een boom aanschaffen? Ga kijken bij een tuincentrum of kweker, want nu is het blad nog goed te zien.

Stekken en delen:

- Deel vaste planten die al twee tot drie jaar op dezelfde plaats staan om ze te verjongen.

Snoeien:

- Verhuis tweejarige planten zoals vingerhoedskruid (*Digitalis*), naar een goede plek.
- Knip de bloemen van de hortensia als ze leerachtig aanvoelen. Zet ze in een vaas met een laagje water om ze te drogen.
- Verwijder wekelijks uitgebloeide bloemen van dahlia, roos en eenjarige zomerbloeiers.
- Knip aangevreten, opgerolde en door meeldauw aangetast bladeren uit bomen en struiken en gooi ze weg (niet bij de compost!).
- Breng onder hagen een laagje compost aan.
- Blijf camelia en rododendron water geven, ze vormen nu de knoppen voor volgend jaar.
- Snoei, indien nodig, kuipplanten bij. Dit klusje kun je het beste doen nu ze nog buiten staan. Snoei plekken herstellen in de buitenlucht het snelst.
- Knip lavendel rondom ongeveer 10 cm terug om de vorm compact te houden.
- De groei is nu wel uit de hagen. Daarom is september een goede maand om ze nog eens te knippen. Dan gaan ze goed strak de winter in. Begin met de zijanten, werk van boven naar beneden en laat de haag taps toelopen, zodat ook de onderste takken licht vangen
- Snoei de takken van de braam en Japanse wijnbes die vrucht hebben gedragen tot de grond af.

Planten verzorgen:

- Zet plantensteunen bij monnikskap (*Aconitum*), leverkruid (*Eupatorium*) en asters.
- Plaats ook plantensteunen bij zonnebloemen, dahlia's, asters en andere laatbloeiers die wel een steuntje kunnen gebruiken.

Moestuin:

- Zaai raapstelen en winterpostelein.
- Pluk appels en peren op tijd om te voorkomen dat ze op de grond vallen en beschadigd raken.
- Tomaten kun je plukken, ook als ze nog groen zijn. Leg ze in de zon om rood te verkleuren.
- Pluk boontjes op tijd. Anders worden ze steeds dikker en zijn dan niet zo lekker meer.

Kas:

- Ruim de kas op om plaats te maken voor planten die er straks overwinteren.
- Zaai nu al pronkerwt (*Lathyrus*) in de koude kas voor een snelle start volgend jaar.

Gazon

- Zaai gras, want dat kan nu nog. Weinig zon? Koop dan speciaal graszaad voor schaduw. Zaai ook nu kale plekken in het gazon bij en werk kuiltjes weg.

- Maai het gras in september en oktober minder kort.

Vijver:

- Knip de bruine bladeren van waterplanten af. Haal af en toe met een schepnet het ingewaaide blad uit de vijver.
- Haal een stok door het water en draai deze rond om draadwieren uit de vijver te halen.
- Span een net over de vijver zodra de eerste bladeren vallen.
- Verwijder afgestorven waterplanten uit de vijver voor ze naar de bodem zinken en gaan rotten.

Dieren:

- Haal oud nestmateriaal uit nestkastjes en schrob ze schoon met heet water en groene zeep.

Terras:

- Schrob of spuit bestrating en vlonders algenvrij.
- Trek met een voegenmes onkruid en mos uit de terrasvoegen.

Overig

Zet vaste planten die niet naar je zin staan, op een andere plek

Bron: vtwonon

=====